

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО
І САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ЛІСІВНИЦТВА ТА ДЕКОРАТИВНОГО
САДІВНИЦТВА**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

УЧАСНИКІВ

**МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СТАЛЕ УПРАВЛІННЯ ЛІСОВИМ КОМПЛЕКСОМ ТА
ЗБАЛАНСОВАНИЙ РОЗВИТОК УРБОЛАНДШАФТІВ»
(27 березня 2018 року)**

КИЇВ – 2018

ЛАНДШАФТНА АРХІТЕКТУРА ТА ДЕКОРАТИВНЕ САДІВНИЦТВО

УДК 581.712 (477)

СУЧАСНІСТЬ І ПЕРСПЕКТИВИ ДЕНДРОСОЗОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В УКРАЇНІ

А.С. Власенко, кандидат біологічних наук

Національний університет біоресурсів і природокористування України

На сучасному етапі проблема збереження біорізноманіття належить до числа найактуальніших і визначальних щодо забезпечення існування та розвитку суспільства. Її розв'язання потребує впровадження комплексу природоохоронних заходів на різних рівнях організації живого: організмівому, популяційному, видовому, екосистемному, біосферному. В Україні після формування мережі природоохоронних територій виникла проблема збереження фіторізноманіття в цілому та дендрорізноманіття зокрема на науковій основі.

Зважаючи на актуальність збереження фіторізноманіття неминуче постало питання дослідження та охорони раритетних деревних рослин на території України. Становлення сучасної дендрозології як науки про охорону деревних видів рослин в Україні розпочалося у другій половині ХХ століття. В історичному аспекті Н. П. Степаненко та С. Ю. Попович [4] виділяють три напрями досліджень дендрозофітів: превентивний, емпіричний та аутфітосозологічний. Зокрема, аутфітосозологічний напрям характеризується виокремленням охоронних видів на правовій основі. Він починає розвиватися з кінця 70-х років минулого століття та поділяється на два етапи: 1) формування перших списків раритетних видів деревних рослин (1979–2007); 2) розроблення повних переліків видів, які занесені до регіональних Червоних списків, Червоної книги України та міжнародних Червоних списків (2007 р. і до нині).

В останні кілька десятиріч дослідження культивованої дендрофлори чи її окремих фракцій і груп, у тому числі й раритетної компоненти, різних адміністративних і природних регіонів України проводили багато вчених. Проте, лише протягом останніх 10–15 років під керівництвом С. Ю. Поповича розгорнулися дослідження, які

спрямовані на інвентаризацію та структурний аналіз дендросозофітів, детальніше оцінювання декоративних властивостей раритетних видів деревних рослин, їхньої ролі у формуванні фітоценокомпозицій, репрезентативності їх культивування на окремих природно-заповідних територіях, природних регіонах Українських Карпат, Полісся, Лісостепу, Степу, а також зони широколистяних лісів України [1, 2, 3, 4, 5, 6] й адміністративних регіонах. Ці напрями досліджень дають можливість глибше розвинути нові емергентні напрями науки – дендросозологію та созологічну фітодизайнологію. Результати прикладних досліджень в цьому аспекті необхідні для започаткування таксономічного моніторингу, оптимізації режимів збереження заповідних дендросозофітів, доцільності поповнення колекцій штучних заповідних парків, підготовки кадастрів фіторізноманіття та природно-заповідного фонду, а також міжнародної, національної і регіональної доповідей про сучасний стан біорізноманіття в Україні.

Отже, нагальна потреба охорони раритетного дендрорізноманіття стимулює розвиток нових галузей науки, зокрема дендросозології. Нині, охороні дендросозофітів України різного значення присвячена значна кількість наукових праць. Результати інвентаризаційних досліджень та структурного аналізу дендросозофлор Українського Полісся, Степу та Лісостепу представлені у монографічних виданнях. Водночас, аналогічні дослідження виконуються для Українських Карпат та зони широколистяних лісів, що свідчить про актуальність цих досліджень для розвитку та становлення дендросозології в Україні.

Список використаних джерел

1. Дендросозологічний каталог природно-заповідного фонду Лісостепу України / С. Ю. Попович, Н. П. Степаненко, П. М. Устименко [та ін.]. Київ : Аграр Медіа Груп, 2011. 800 с.
2. Дендросозологічний каталог природно-заповідного фонду Степу України: монографія / С. Ю. Попович, А. С. Власенко, Є. І. Берегута [та ін.]; за ред. С. Ю. Поповича. Київ : «ЦП “Компринт”», 2014. 888 с.
3. Дендросозологічний каталог природно-заповідного фонду Українського Полісся / С. Ю. Попович, А. М. Савоськіна, П. М. Устименко [та ін.]; за ред. С. Ю. Поповича. Київ : «ЦП “Компринт”», 2017. 466 с.
4. Заповідна дендросозофлора Лісостепу України: монографія / С. Ю. Попович, Н. П. Степаненко, Я. М. Дяченко [та ін.]. / за ред. С. Ю. Поповича. Київ : Аграр Медіа Груп, 2010. 262 с.
5. Заповідна дендросозофлора Степу України: монографія / С. Ю. Попович, А. С. Власенко, Є. І. Берегута [та ін.]; за ред. С. Ю. Поповича. Київ : «ЦП “Компринт”», 2013. 260 с.
6. Заповідна дендросозофлора Українського Полісся: монографія / С. Ю. Попович, А. М. Савоськіна, М. Ю. Шерстюк [та ін.]; за ред. С. Ю. Поповича. Київ : «ЦП “Компринт”», 2017. 188 с.